

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
เป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว ข้าพเจ้าขอนอบน้อมแด่พระสงฆ์

เจริญ สันตติ

๑๒๔

วันเวลาที่เหลืออยู่เป็นสิ่งที่มีความหมายต่อการสร้างบารมี เราควรชำระกาย วาจา ใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์ เพื่อให้ชีวิตของเรา เป็นชีวิตที่ดีที่สุด ชีวิตแห่งความบริสุทธิ์บริบูรณ์ ด้วยการระลึก นึกถึงพระรัตนตรัย คือ พระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ใจของเราจะได้ผ่องใส เหมาะสมที่จะเป็นภาชนะรองรับ พระรัตนตรัย และบุญกุศลอันยิ่งใหญ่ การเจริญภาวนาเป็นทาง ลัดที่สุดที่จะชำระกาย วาจา ใจของเราให้สะอาด บริสุทธิ์ ผ่องใส สามารถรองรับบุญกุศลที่เกิดขึ้นจากการทำความดีได้อย่างเต็ม เปี่ยม และจะนำใจของเราให้เข้าถึงความสุขที่แท้จริงได้ในปัจจุบัน

มีประมาณคาถาบทสวดเบื้องต้น ที่กล่าววนอบน้อม พระสงฆ์ว่า

“สปฏิปนโน ภควโต สาวกสงโม สงฆ์ นมามิ

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้ปฏิบัติ ดีแล้ว ข้าพเจ้าขอนอบน้อมแด่พระสงฆ์”

ที่ผ่านมา เราได้เข้าใจถึงพระคุณอันไม่มีประมาณของ พระพุทธเจ้า และพระธรรม และได้เข้าใจลึกซึ้งไปถึงพุทธรัตน ธรรมรัตนะที่สิ่งสถิตอยู่ที่ศูนย์กลางกายของมนุษย์ทุกคน เข้าใจ ถึงพุทธานุภาพ ธรรมานุภาพที่สามารถช่วยให้หลุดพ้นจากทุกข์ เข้าถึงความสุขอันเป็นอมตะ เมื่อเราเข้าใจถึงพระพุทธเจ้า

เจริญ สังฆานุสติ

๑๒๕

และแก่นแท้ของพระธรรมว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร จะเข้าถึงได้อย่างไร การทำความเข้าใจ และส่งใจถึงพระสงฆ์หรือสังฆรัตนะนั้นก็ไมยาก

อย่างเช่นเราสวดมนต์ทำวัตรเช้า-เย็น เริ่มต้นว่า โย โส สุปปฏิปันโน ภควโต สาวกสงฺโฆ สาวกของผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติ ถ้าว่าเนื้อหนังของสังฆรัตนะแล้ว ท่านหมายเอาลึกลงไปอีก คือธรรมกายในธรรมกายนั้นแหละ จึงจะเป็นสังฆรัตนะอย่างแท้จริง คือ พระสงฆ์ที่เราหมายเอาถึงเป็นองค์สุดท้ายของพระรัตนตรัย

*เมื่อสังฆรัตนะเกิดขึ้นอย่างนี้แล้ว ก็มีคุณนามเกิดขึ้นมา เกิดขึ้นมาเป็นเนमितกนาม เกิดขึ้นตามลำดับ ว่าเมื่อถึงกายธรรมอย่างนี้แล้ว จะต้องเป็นผู้ปฏิบัติ ประพฤติถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า อย่างนั้นจึงจะชื่อว่า สุปปฏิปันโน ภควโต สาวกสงฺโฆ เป็นสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า คราวนี้คำว่า สาวก หมายความว่า ผู้ฟัง ฟังธรรม ฟังคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และนำกลับไปพิจารณาไตร่ตรองตาม เมื่อไตร่ตรองพิจารณาธรรมที่พระองค์ทรงแสดงบ่อยๆ ฟังบ่อยๆ พิจารณาบ่อยๆ หมั่นประพฤติปฏิบัติหนักเข้าก็รู้เองเห็นเอง

เจริญ สังฆานุสติ

๑๒๖

เมื่อได้เข้าถึงธรรมกายภายใน จึงจะจัดว่าเป็นสาวกของ
พระพุทธเจ้าผู้ประพตติปฏิบัติชอบ

อุชุปฏิปันโน ภควโต สาวกสงโฆ หมายถึงว่า ต้อง
ปฏิบัติตรง ตรงต่อเส้นทางไปสู่อายตนิพพาน ตรงตามทางไป
ของพระอริยเจ้า และพระอรหันต์ทั้งหลาย เข้าถึงกายธรรม
อย่างนี้แล้ว ตรงทางไปสู่อายตนิพพาน ไม่แวะเวียนข้างทาง
คือสิ่งที่นอกเหนือจากศูนย์กลางกาย ที่จะทำให้ใจไม่บริสุทธิเป็น
ไม่สนใจ จะสนใจแต่ศูนย์กลางกาย สนใจองค์พระธรรมกาย
ภายใน สังฆรัตนะภายใน อย่างนี้เป็นอุชุปฏิปันโน

ถ้าปฏิบัติได้อย่างนี้แล้ว อาหุเนยโย คือ เป็นผู้ควรแก่
การเคารพสักการบูชา เมื่อผู้ใดได้เข้าถึงธรรมกายอย่างนี้
ข้างนอกก็เป็นพระ ข้างในใจก็เป็นพระ จึงจะเป็นผู้ที่ควรแก่การ
เคารพสักการบูชาจะบูชาด้วยอามิสบูชาหรือปฏิบัติบูชาแล้วแต่
สมควรอย่างยิ่ง ปาหุเนยโย ควรแก่การต้อนรับ ท่านไปที่ไหนก็
ควรแก่การต้อนรับ รับท่านเอาไว้เถอะ เป็นสิริมงคลเป็นบุญ
เป็นกุศล

แม้แต่ตัวเราเข้าถึงธรรมกายก็รับเอาไว้ อย่างน่าใจของ
เราไปจรดที่อื่น จรดไว้ที่ธรรมกายนั่นแหละ จึงจะเรียกว่าเป็น
ปาหุเนยโย คือ ต้อนรับพระสงฆ์ ซึ่งเป็นสาวกของพระพุทธเจ้า

เจริญ สังฆานุสสติ

๑๒๓

ที่ปฏิบัติดี หรือปฏิบัติตรงต่อทางไปสู่อายตณนิพพาน ทักขิไณยโย
ควรแก่การรับทานทั้งหลาย ควรแก่ของต้อนรับทุกอย่าง คือ
วัตถุทานทั้งหลาย ถ้าเราจะบริจาค จะทำทานต่อปฐวิคคาหกที่
เป็นทักขิไณยบุคคล ก็จะได้านิสงส์มากยิ่งขึ้นใหญ่ไพศาล
ทักขิไณยบุคคล คือ ผู้ที่เข้าถึงธรรมกาย ตัวเราเป็นธรรมกายเอง
ก็ดี หรือผู้อื่นเป็นธรรมกายก็ดี อย่างนั้นจึงจะจัดว่าเป็น
ทักขิไณยบุคคล

ทักขิไณยโย อญชลีกรณีโย หมายถึง ท่านอยู่ที่ไหนก็
ควรแก่การกราบไหว้บูชา ก็จะเป็นสิริมงคลแก่ตัวของเราเอง
การตรikirละลึกนึกถึงพระสงฆ์อย่างนี้ ถึงจะได้ชื่อว่าเจริญ
สังฆานุสสติ เป็นเหตุให้ใจของเราบริสุทธิ์ ปราศจากนิวรณ์ทั้ง ๕
เป็นที่ตั้งแห่งบุญแห่งกุศลทั้งหลาย

หากเรายังเข้าไม่ถึงพระรัตนตรัย เราควรทำอย่างไร
จึงจะแล่นไปถึงได้ ถ้าเราเห็นกายไหน ก็ให้หัวใจของเราหยุดไป
ที่กายนั้น สมมติเราเห็นกายมนุษย์หยาบ ก็หัวใจหยุดไปที่กาย-
มนุษย์หยาบ หยุดอยู่ตรงนั้นทีเดียว ปล่อยวางความยึดมั่นถือมั่น
และความยินดียินร้ายในรูปเสียง กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์
ปล่อยวางแล้วหัวใจหยุดอยู่ภายใน หยุดไปตามลำดับ นั้นแหละ
จึงจะได้ชื่อว่าเราเข้าถึงพระรัตนตรัย หรือขอถึงพระรัตนตรัย

เจริญ สังฆานุสติ

๑๒๘

เป็นที่พึงที่ระลึกอย่างแท้จริง

ถ้าเราเข้าใจถึงพระรัตนตรัยแจ่มชัดอย่างนี้แล้ว ทำให้คลายความสงสัยในพระรัตนตรัย มีความศรัทธามั่นไม่หวั่นไหว เกิดความปลื้มปิติที่ได้สรรเสริญรัตนะอันเลิศ การสวดสรรเสริญพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ หรือพระสังฆคุณ ก็จะเป็นการสวดมนต์ที่มีอุทยานภาพ และยังทำให้เราสนใจไปถึงท่านได้ถูกต้อง อันจะเป็นเหตุให้เราเข้าไปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับรัตนะทั้ง ๓ อย่างนั้นด้วย

ความเลื่อมใสพระสงฆ์หรือสังฆรัตนะนี้ มีอานิสงส์ใหญ่เหมือนดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จิตของภิกษุผู้ไม่สงสัยไม่เคลือบแคลง ปลงใจเชื่อ เลื่อมใสในพระสงฆ์นั้น ย่อมโน้มไปเพื่อความเพียรเครื่องเผากิเลส เพื่อความประกอบเนื่องๆ เพื่อความเพียรที่ตั้งมั่น เพื่อการบรรลุธรรมนิพพานอันเป็นอมตะ และบุคคลใดมีศรัทธาตั้งมั่นไม่หวั่นไหวในพระตถาคต มีศีลอันงามที่พระอริยเจ้าสรรเสริญ มีความเลื่อมใสในพระสงฆ์ และมีความเห็นตรง บัณฑิตทั้งหลายเรียกบุคคลนั้นว่า เป็นคนไม่ขัดสนชีวิตของบุคคลนั้นไม่เปล่าประโยชน์”

การที่เราให้โอกาสแก่ตนเอง ชักชวนกันสถาปนากัลยาณมิตร เพื่อจะได้มาสวดมนต์ทำวัตร สรรเสริญคุณของ

เจริญ สังฆานุสติ

๑๒๕

พระรัตนตรัยพร้อมๆ กัน พระรัตนตรัยเราต้องนึกถึงบ่อยๆ สรรเสริญบ่อยๆ ใจจะได้คั่นกับสิ่งที่สะอาดบริสุทธิ์ เราจะได้บุญใหญ่จากการนอบน้อมถึงท่าน เป็นบุญพิเศษที่เกิดจากการบูชาบุคคลที่ควรบูชา ดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า

“เมื่อชนทั้งหลายเลื่อมใสแล้วในพระรัตนตรัยที่เลิศ โดยความเป็นของเลิศ รู้แจ้งธรรมอันเลิศ เลื่อมใสแล้วในพระพุทธเจ้าผู้เลิศ ซึ่งเป็นทักษิณียบุคคลผู้ยอดเยี่ยม เลื่อมใสแล้วในธรรมอันเลิศ ซึ่งเป็นที่สิ้นกำหนด และเป็นที่สงบสุข เลื่อมใสแล้วในพระสงฆ์ผู้เลิศ ซึ่งเป็นบุญเขตอย่างยอดเยี่ยม ถวายทานในพระรัตนตรัยที่เลิศ บุญที่เลิศย่อมเจริญ อายุ วรรณะ ยศ เกียรติคุณ สุขะ และพละอันเลิศย่อมเจริญ นักปราชญ์ ถวายไทยธรรมแด่พระรัตนตรัยที่เลิศตั้งมั่นอยู่ในธรรมอันเลิศแล้ว แม้จะไปบังเกิดเป็นเทวดาหรือเป็นมนุษย์ก็ตาม ย่อมเป็นผู้ถึงความเป็นผู้เลิศบันเทิงอยู่ในสถานทีนั้นๆ”

